

SXEDIO.858

10.8.1964: ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΕΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΙΔΙΑ ΕΙΝΑΙ ΟΤΙ ΑΠΕΜΕΙΝΕ ΣΤΗΝ ΤΗΛΛΥΡΙΑ ΜΕΤΑ ΤΟΥΣ ΒΟΜΒΑΡΔΙΣΜΟΥΣ ΤΗΣ 8ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ. ΑΛΛΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΥ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ Ο ΑΓΩΝ ΑΠΟ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΗΝ ΠΛΗΓΕΙΣΑ ΠΕΡΙΟΧΗ

Η δημοσιογράφος της εφημερίδας Ο ΑΓΩΝ Μαίρη Λατζιά, σε ένα συγκλονιστικό ρεπορτάζ της στην εφημερδα της **(10.8.1964)** αναφέρεται στους τουρκικούς βοβαδισμούς της 8ης Αυγούστου, και γράφει κάτω από τον τίτλο "Τραγικόν θέαμα παρουσιάζει η περιοχή της Τηλλυριάς, μετά τους ανάνδρους βομβαρδισμούς":

"Εις πραγματικόν κοιμητήριον μετεβλήθη η περιοχή της Τηλλυριάς κατόπιν των κτηνωδών τουρκικών επιθέσεων, η Κύπρος δε είναι βυθισμένη εις βαρύ πένθος διά την απώλειαν αθών πολιτών. Συνεπεία της ανάνδρου επιδρομής, κατά την οποίαν οι Τούρκοι δολοφόνοι εχρησιμοποίησαν τας εμπρηστικάς βόμβας Ναπάλμ η χρήσις των οποίων απαγορεύεται υπό διεθνών κανονισμών, ως και βόμβας των **500** λιβρών, ολόκληρα χωριά ισοπεδώθησαν και άλλα φλέγονται, γέροντες γυναίκες και παιδιά εφονεύθησαν ή ετραυματίσθησαν και ανθούσαι επιχειρήσεις έπαυσαν υφιστάμεναι.

Τραγικόν θέαμα, περί του οποίου δεν είναι δυνατόν παρά να φρίξη κάθε πολιτισμένος άνθρωπος, παρουσιάζουν τα χωριά της Τηλλυριάς μετά τους βομβαρδισμούς. Παιδιά κάθε ηλικίας έκλαιον και ανεζήτουν τους φονευθέντας γονείς των, μητέρες θρηνούσαι, ματαίως προσεπάθουν να επαναφέρουν εις την ζωήν τα φονευμένα τέκνα των. Νήπια και υπερήλικες εύρον τον θάνατον από τας βόμβας ή τα μυδράλια η τας προκληθείσας πυρκαϊάς.

Τα ασθενοφόρα οχήματα, τα οποία επί ώρας δεν ηδυνήθησαν να προσεγγίσουν την περιοχήν λόγω του συνεχιζομένου καταιγισμού πυρός, όταν επφ τέλους

έφθασαν εις τον τόπον της καταστροφής δεν επρολάβαν να συναθροίσουν νεκρούς και τραυματίας και ο χώρος των, απεδείχθη ανεπαρκής διά την μεταφοράν των εις τα νοσοκομεία.

Αλλά οι Τούρκοι αιμοδιψείς βάρβαροι έστρεψαν τα πυρά των και κατά του νοσοκομείου του Πωμού και των νοσοκομειακών αυτοκινήτων, επί των οποίων διεκρίνετο ευκρινέστατα το σήμα του Ερυθρού Σταυρού. Το αποτέλεσμα ήτο να καταστραφούν το νοσοκομείο και τα οχήματα και να φονευθούν ιατροί και νοσοκόμοι.

Αι δυνάμεις ασφαλείας παρ' όλον το φοβερόν σφυροκόπημα διετήρησαν τας θέσεις των με ακμαίον ηθικόν, και ουδέ σπιθαμήν του καταληφθέντος εδάφους εγκατέλειψαν.

Η άφιξις των μαχητικών ελληνικών αεροπλάνων ανεπτέρωσε το ηθικόν του λαού, ο οποίος εδάκρυζε από συγκίνησιν.

Συνεργεία διασώσεως του Ερυθρού Σταυρού και των νοσοκομειακών μονάδων της Κυβερνήσεως ησχολούνται μέχρι αργά το εσπέρας εις την περισυλλογήν των θυμάτων εκ των βαρβάρων τουρκικών βομβαρδισμών.

Εκατοντάδες θύματα, γυναικόπαιδα κυρίως και γενικώς άμαχος πληθυσμός, συνεκεντρώθησαν εις τα νοσοκομεία πόλεως και Πάφου ως και εις κλινικάς και ξενοδοχεία. φαρμακευτικόν υλικόν και ιατρικόν προσωπικόν, αποστέλλεται συνεχώς προς περίθαλψιν των εκατοντάδων θυμάτων, πλείστοι των οποίων είναι ηκρωτηριασμένοι ή φέρουν σοβαρώτατα εγκαύματα ή είναι παραμορφωμένοι.

Κατά την διάρκεια των βομβαρδισμών είχαν στηθή εις τας πληττομένας περιοχάς πρόχειρα νοσοκομεία διά την παροχήν πρώτων βοηθειών. Τα πρόχειρα ταύτα νοσοκομεία νε πετούν, την σημαίαν του Ερυθρού Σταυρού. Παρά ταύτα τα τουρκικά αεροπλάνα εβομβάρδισαν και επολυβόλησαν τα νοσοκομεία ταύτα και τραυματίαι ιατροί και νοσοκόμοι υπέστησαν τραγικόν θάνατον. Εις μίαν περίπτωση εκ νοσοκομειακής μονάδος εκ τριών

ιατρών και επτά νοσοκόμων εφονεύθησαν οι οκτώ και ετραυματίστησαν οι υπόλοιποι δύο.

Επίσης νοσοκομειακά αυτοκίνητα με εμφανή τα σήματα του Ερυθρού Σταυρού μεταφέροντα τραυματίες εις νοσοκομεία υπέστησαν βομβάρους επιθέσεις παρά των τουρκικών αεροπλάνων και πλείστοι μεταφερόμενοι τραυματίαι εφονεύθησαν.

Ο αριθμός των θυμάτων δεν κατέστη δυνατόν να εξακριβωθή, οι δε περισυλλεγέστες ήδη ανέρχονται ες εκατοντάδας.

Το αέρι έπαψε να φυσά, ο ήλιος μάζεψε τις αχτίδες του και τις έκανε μάτσο... για να τις βάλη αργότερα στολίδι στον τάφο σας. Ο χρόνος δίπλωσε λες και τα φτερά του μένοντας μετέωρος στην αιωνιότητα.

Και μέσα σ' αυτό το χάος ξεπρόβαλαν τα χρόνια τα δικά σας που έγιναν ένα με την αιωνιότητα, ένα με την δόξα που σας στεφάνωσε.

Θα πάρουμε μεις οι άνθρωποι το χώμα που πατούσατε να το κρατήσουμε φυλαχτό, να πάρουμε τις τελευταίες σας λέξεις να τς κάνουμε μνημόσυνο στον δικό σας τον θάνατο.

Χύθηκε το ελληνικό κυπριακό αίμα και έσμιξε ένα με το τιμημένο χώμα της πατρίδος.

Σεις ξένοι, μην προχωράτε άλλο, γιατί θα πατήσετε τα Κόκκινα τριαντάφυλα που βρίσκονται σκορπισμένα στα στενά μονοπάτια και τους κάμπους της ηρωϊκής Τηλλυριάς.

Σταθήτε λοιπόν, δεν βλέπετε τα φωτοστέφανα, θα σας τυφλώσουν τα μάτια απ' την τόση τους λάμψη.

Οι φλόγες απ' τα καμένα χωριά ανάψαν στις δικές μας καρδιές για να γίνουμε μετά μετρητές της δικιάς σας μεγαλωσύνης.

Και σαν δεν απόμεινε τίποτα πια, σαν οι φλόγες γίνανε ένα με τα σύνεφα, ένα με την νύχτα που απλωνότανε, ήρθε η Δόξα των Ψαρών για να μαζέψει το χορτάρι πούχε μείνει στην έρημη γη.

Πήραμε τις άσπρες μαργαρίτες και τις ξεφυλλίσαμε μια μια λες κι αυτές μπορούσανε να βρούνε την λύση. Κι έμοιαζαν τα σκορπισμένα φύλλα με

σάβανο λευκό που απλώθη στο ταλαίπωρο, μαρτυρικό νησί...

Σκηνές φρίκης, σκηνές αγωνίας, πέρασε και περνά η ηρωϊκή Τηλλυρία.

Δάκρυα κυλάνε απ' τα μάτια του γέρο χωρικού των Πηγαϊνιών, ενώ μιλάει για τις στιγμές που έζησε όταν οι βάρβαροι άρχισαν να βομβαρδίζουν την ηρωϊκήν μας Μεγαλόνησο.

Εζησα σ' αυτόν τον τόπο για **65** χρόνια. Την γην του την είχα για δική μου, την νόμιζα πως ήταν κομμάτι απ' τον εαυτό μου. Και συ ένα λεπτό σε μια στιγμή αυτά που εγώ χρειάστηκε **65** χρόνια για να κτίσω, έγιναν στάκτη και ερείπια.

Όταν άρχισε ο βοβαρδισμός βρισκόμουν στο σπίτι μου. Μετά έτρεξα μαζί με τους άλλους στα χαρακώματα. Οι βόμβες πέφτανε τόσο κοντά μας. Τα γέρικα πόδια μου δεν με βαστούσανε πια και έπεσα κάτω στο χώμα, μη μπορώντας να προχωρήσω.

Οι στιγμές εκείνες ήταν οι τραγικότερες στη ζωή μου. Εβλεπες να πέφτουνε πλάϊ σου νεκροί ή πληγωμένοι οι δικοί σου, οι φίλοι σου, οι συμπατριώτες σου. Οι μητέρες με τα παιδιά στην αγκαλιά τρέχανε να προφυλαχθούνε. Εκεί, λίγο πιο πέρα απ' όπου βρισκόμουνα εγώ, αντίκρυσσα μια σκηνή που η ανάμνηση της δεν πρόκειται να φύγη απ' την σκέψη μου, όσα χρόνια κι αν περάσουν. Ήταν μια μητέρα ετοιμόθανατη που κρατούσε στην αγκαλιά της νεκρό το παιδί της. Δεν πρόλαβα να τρέξω κοντά τους όταν μια βόμβα έσκασε πλάϊ τους. Σαν άνοιξα τα μάτια αντί για την μητέρα και το παιδί είδα μονάχα σάρκες και αίματα πλάϊ σε μερικά κουρέλια που είχανε πάρει φωτιά...".

Τα αθώα παιδικά ματάκια κοιτάνε τριγύρω. Πρώτη φορά βλέπουνε τόσοι γιατρούς, τόσες νοσοκόμες... Αλήθεια τι να γυρεύει το μικρό αυτό παιδί στο Νοσοκομείο της Λευκωσίας. Ο πληγωμένος του ώμος το πονάει. Σουφρώνει παραπονιάρικα τα χείλη και μουρμουρίζει:

- Την μαμά, θέλω την μαμά...
Μια αδελφή νοσοκόμος του χαϊδεύει απαλά τα ξανθά του μαλιά.

- Κοιμήσου, και θάρθη σε λίγο.

- Εγώ την θέλω τώρα...

Τα γαλάζια ματάκια του γεμίζουν δάκρυα.

- Πού είναι η μαμά;

Αλήθεια, μικρό αγγελούδι, πού να βρίσκεται τώρα η μαμά σου; Συ την θέλεις τώρα.

Ξέχασες πως η βόμβα έπεσε τόσο κοντά σας. Σαν περάσουν τα χρόνια, τότε θα καταλάβης τι είναι ο πόλεμος, τότε θα μάθης την αλήθεια...Κοιμήσου τώρα και θυμήσου μονάχα το παραμύθι που σου έλεγε η μαμά... Ήτανε τόσο όμορφο... Μην σκέπτεσαι λοιπόν τίποτε άλλο.

Πιο πέρα ο εφτάχρονος Σαβάκης Χαραλάμπους από τα Πηγαίνια παρακολουθεί την σκηνή με ύφος σοβαρό. Η μητέρα του και η αδελφή του βρίσκονται πληγωμένες, δυο θαλάμους πιο πέρα. Το προσωπάκι του είναι τόσο χλωμό, τόσο μελαγχολικό. Τι να σκέφτεται άραγε;

- Σαββάκη...

- Δεν απαντά ούτε καμιά κίνηση κάνει. Κοιτάζει συνέχεια στο ίδιο σημείο.

- Ελα, πες πού πονείς; Θες τίποτα;

Το ματωμένο χεράκι του σφίγγεται ανάμεσα στο δικό μου καθώς μουρμουρίζει.

- Φοβάμαι, θέλω τη μαμά την Άννα.. Δεν θέλω να πεθάνουν.

- Οχι δεν θα πεθάνουν. Η μαμά σ' αγαπά και θα μείνη κοντά σου...

Στους παιδικούς θαλάμους των νοσοκομείων της Κύπρου δεκάδες πληγωμένα παιδάκια περιμένουν να νιώσουν το απαλό χάδι της μητέρας ν' ακούσουν το βήμα αυτής που δεν θάρθη ποτέ.

Περιμένει... Μπορεί να κάνει κι αλλιώς. Σέρνει τα κουρασμένα βήματα της μέχρι το θάλαμο του χειρουργείου.

- Πότε...;
- Σε λίγο...
- Εανάρχεται πίσω.
- Παιδί σας είναι;
- Ναι είναι ο γιος μου, ο Κώστας μου.
Το λέει με τόσο καμάρι με τόση περηφάνεια.
- Πώς κτύπησε;
- Από βόμβα.
- Πόσων χρονών είναι;
- Δεκεφτά...

Αυτή θα είναι γύρω στα πενήντα. Τα άσπρα της μαλιά πλεγμένα σε δυο κοτσίδες σχηματίζουν στεφάνια γύρω απ' το πρόσωπο. Ο χρόνος χάραξε βαθειά στο πρόσωπο της το πέρασμά του.

Η πόρτα του χειρουργείου ανοίγει. Δυο γιατροί και τρεις νοσοκόμες βγαίνουν...Σηκώνεται η μάνα στο αντίκρυσά τους.

- Πώς είναι; Πέστε μου, πώς είναι.

Κανείς δεν απαντάει. Αλήθεια ποιος θα τολμούσε να απαντήσει.

Και τότε ξεσπά η τραγική μάνα.

- Οχι, όχι, δεν είναι δυνατόν.

Ο γιός μου δεν πέθανε. Το παιδί μου. Θέλω το παιδί μου.

Κώστα έλα τραγούδησε της μανούλας σου και πάλι το τραγούδι της χαράς, το τραγούδι που τόψελνε η νιότη των δεκαεφτά σου χρόνων.

Οχι δεν είναι δυνατόν να έχη σημάνει η ώρα του δειλινού σου. Δεν είναι δυνατόν να έχης πεθάνει. Ακόμα η ηχώ της φωνής σου δεν έχει σβήσει.

Ποιος θάχη τώρα το θάρρος να μετρήση τα δεκεφτά σου χρόνια;